

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Chuyên ngành: Quản lý Văn hóa

ĐỀ TÀI:

**BẢO TỒN NHỮNG NÉT ĐẸP VĂN HÓA
TRONG HÁT CA TRÙ Ở LÀNG CHANH THÔN,
HUYỆN PHÚ XUYỀN, HÀ NỘI**

Giảng viên hướng dẫn : ThS. Trần Thục Quyên

Sinh viên thực hiện : Trần Diệu Linh

Lớp : QLVH 8A. Khóa học 2007-2011

HÀ NỘI – 2011

MỤC LỤC

	Trang
Mở đầu	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
3. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
4. Phương pháp nghiên cứu.....	3
5. Bố cục của đề tài	3
Chương 1: Tầm quan trọng của việc bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù hiện nay	4
1.1.Khái quát về hát ca trù ở Việt Nam	4
<i>1.1.1.Nguồn gốc</i>	<i>4</i>
<i>1.1.2.Đặc điểm của ca trù.....</i>	<i>8</i>
1.2. Ý nghĩa của việc bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù. ..	23
<i>1.2.1.Vai trò của ca trù trong đời sống nhân dân</i>	<i>23</i>
<i>1.2.2.Vai trò của ca trù đối với sự phát triển xã hội</i>	<i>25</i>
1.3.Quan điểm của Đảng và Nhà nước đối với việc bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong các di sản văn hóa phi vật thể.....	26
Chương 2: Thực trạng của việc bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn- huyện Phú Xuyên- Hà Nội	28
2.1 Tổng quan về làng Chanh Thôn- huyện Phú Xuyên- Hà Nội.....	28
<i>2.1.1 Dân số, vị trí địa lý</i>	<i>28</i>
<i>2.1.2 Đời sống kinh tế văn hóa xã hội</i>	<i>28</i>
2.2 Những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn huyện Phú Xuyên- Hà Nội.....	32
<i>2.2.1 Nguồn gốc</i>	<i>32</i>
<i>2.2.2 Đặc điểm ca trù làng Chanh Thôn</i>	<i>36</i>
2.3 Những kết quả đạt được trong việc bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội.....	55
<i>2.3.1 Dự án khôi phục và bảo tồn Ca trù tại Chanh Thôn</i>	<i>55</i>
<i>2.3.2 Lớp truyền thụ ca trù cho thế hệ trẻ</i>	<i>58</i>
<i>2.3.3 Hoạt động biểu diễn của CLB ca trù Chanh Thôn</i>	<i>60</i>

Chương 3: Những ý kiến đề xuất nhằm nâng cao chất lượng bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn- huyện Phú Xuyên- Hà Nội.....	63
3.1. Đánh giá thực trạng	63
3.1.1. Mặt mạnh	63
3.1.2. Mặt hạn chế	65
3.2. Những khó khăn trong việc bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn- huyện Phú Xuyên- Hà Nội.....	67
3.2.1. Về mặt kinh phí	67
3.2.2. Ca trù thiếu vắng khán giả	69
3.2.3. Khó khăn trong việc học ca trù.....	71
3.3. Ý kiến đề xuất nhằm nâng cao chất lượng bảo tồn ca trù Chanh Thôn.....	74
3.3.1. Đề xuất đối với cơ quan quản lý văn hóa	74
3.3.2. Hoạt động ca trù kết hợp với du lịch.....	77
3.3.3. Phát triển khán thính giả cho ca trù.....	78
Kết luận	81
Tài liệu tham khảo	84
Phụ lục	85

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

“Lác đác rừng phong hạt móc xa
Ngàn lau hiu hắt khí thu mờ
Lung giời sóng lượn dòng sông phẳng
Chật đất mây đùn cửa ải xa
Khóm trúc thêm tuôn hàng lệ cũ
Con thuyền buộc một mối tình nhà
Lạnh lòng giục kẻ tay đao xích
Thành quạnh gần xa bóng ác tà”

- Thu hứng - (Đỗ Phủ)

Tiếng “tom, chat” vang lên trong một ngôi Đình cổ, tiếng đàn, tiếng hát quyện vào nhau tạo nên một thứ âm thanh kỳ lạ, trầm mà bổng, nặng mà nhẹ, cao mà thấp... Thứ âm thanh kỳ lạ ấy chính là ca trù. Tôi đã về Chanh Thôn, một vùng đất mà với tôi đã gắn bó biết bao kỉ niệm. Kỉ niệm về một vùng quê nghèo mà thấm đẫm tình người, kỉ niệm về những làn điệu “sênh, phách” sâu lắng đến nao lòng. Tôi đã đến mảnh đất ấy, đã nghe và đã cảm, đã rung động trước những câu hát cũ của những đào nương một thời, những đào nương cuối cùng. Mắt tôi đã cay cay trong một nỗi u hoài không thể định giải. Chính mảnh đất ấy, chính những con người ấy đã tạo nên một “Ca trù Chanh Thôn” - loại hình nghệ thuật truyền thống mà những ai đã từng một lần nghe sẽ không khỏi trầm trồ thán phục. Thế nhưng, hiện nay nhịp sống quốc tế hóa đang dần chi phối toàn bộ đời sống con người - thời đại mà con người đang được tiếp nhận những cái mới và dần lãng quên đi những truyền thống đã có từ xa xưa của dân tộc. Giới trẻ Việt Nam đang đứng trước ngưỡng cửa của sự du nhập văn hóa phương tây và đẩy lùi những truyền thống văn hóa dân tộc vào quá khứ. Và ca trù cũng đang đứng trước nguy cơ đó.

Ca trù - một loại hình dân tộc truyền thống của Việt Nam vào đầu thế kỉ XVI đã có thời gian trở thành món ăn tinh thần không thể thiếu của người Việt, trải qua những biến cố thăng trầm của lịch sử đã có lúc tưởng chừng như không

thể tồn tại được song với những đặc trưng của loại hình nghệ thuật độc đáo, sự phối hợp tuyệt vời giữa ca từ và giọng hát cùng các nhạc khí: phách, đàn đáy, trống chầu, cho tới ngày nay ca trù đã khẳng định được vị trí quan trọng không chỉ của Việt Nam mà của cả nhân loại.

Tuy nhiên, có một giai đoạn ca trù đã có một lỗ hổng rất lớn để rồi dần dần biến mất khỏi đời sống nghệ thuật của người Việt chấm dứt vị trí hàng đầu của môn nghệ thuật đã có hàng nghìn năm lịch sử. nếu tính từ cuối thế kỉ XX đến nay, đã ngót 60 năm trôi qua, ca trù chỉ là kí ức của một thời, các nghệ sĩ tài danh lần lượt nổi gót vào cõi vĩnh hằng. Sự mai một của ca trù đã nghiêm trọng đến mức giờ đây khi tái tạo, phục dựng trong đời sống đương đại phần lớn công chúng không khỏi ngỡ ngàng bởi nó... quá xa lạ.

Bởi vậy, đứng trước nguy cơ bị quên lãng của một di sản âm nhạc truyền thống rất đặc sắc của dân tộc, chúng ta không thể chậm trễ nếu như muốn thực hiện thành công chủ trương của Đảng: “Xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”. Hơn lúc nào hết công tác bảo tồn và những loại hình nghệ thuật truyền thống cần phải được quan tâm nhiều hơn nữa để Việt Nam khẳng định được vị thế của mình - một đất nước có nền văn hóa đậm đà bản sắc mặc dù đang đứng trong thời đại công nghiệp hóa - hiện đại hóa.

Xuất phát từ thực tế trên, cũng như tình yêu đối với loại hình nghệ thuật truyền thống này, với tư cách là sinh viên chuyên ngành Quản lý Văn hóa - Nghệ thuật tôi mạnh dạn chọn đề tài: ***“Bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội”***.

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội
- Phạm vi nghiên cứu: Bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội.

3. Mục tiêu, nhiệm vụ nghiên cứu

- Qua nghiên cứu ta thấy được những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội.
- Nghiên cứu để thấy được những khái niệm về ca trù, bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội.

- Phân tích, đánh giá thực tế về công tác bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội.

- Đề xuất một số ý kiến, giải pháp góp phần nâng cao chất lượng bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội.

4. *Phương pháp nghiên cứu*

Đề tài sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau

- Nghiên cứu tài liệu
- Phân tích, tổng hợp tư liệu
- Quan sát, điền dã
- Điều tra, phỏng vấn

5. *Bố cục của đề tài*

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục, đề tài được kết cấu gồm 3 chương:

Chương 1: Tầm quan trọng của việc bảo tồn và gìn giữ những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù hiện nay

Chương 2: Thực trạng công tác bảo tồn và gìn giữ những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội.

Chương 3: Những ý kiến đề xuất nhằm nâng cao chất lượng bảo tồn những nét đẹp văn hóa trong hát ca trù ở làng Chanh Thôn, huyện Phú Xuyên, Hà Nội

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Vũ phương Đề, Công dư tiệp ký, (1962), Nxb Bộ giáo dục quốc gia, Hà Nội.
2. Đỗ Bằng Đoàn và Đỗ Trọng Huề, Việt Nam ca trù biên khảo, (1994), Nxb Tp. Hồ Chí Minh, Tp. Hồ Chí Minh.
3. Phạm Đình Hồ, “*Vũ trung tùy bút*”, (2003), Nxb KHXH, Hà Nội.
4. Ngô Ngọc Linh và Ngô Văn Phú, Tuyển tập thơ ca trù, (1987), Nxb Văn học, Hà Nội.
5. Nguyễn Đức Mậu, Ca trù nhìn từ nhiều phía,(2003), Nxb Văn hóa – thông tin, Hn.
6. Nguyễn Văn Ngọc, Đào nương ca, (1932), Nxb Vĩnh Long thư quán, Hà Nội.
7. Luật di sản văn hóa và văn bản hướng dẫn thi hành.
8. Webside: <http://vn.answers.yahoo.com>
9. Webside: <http://vi.wikipedia.org>